

Dosarul nr. 3ra-1129/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) (jud. Ludmila Holveițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

24 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Mîțu Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 12 iunie 2020, Mîțu Ion a sesizat instanța de contencios administrativ cu cerere de chemare în judecată îndreptată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a formulat următoarele cerințe:

- anularea Deciziei de respingere nr.101/15-962 din 27 martie 2020 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite reclamantului Mîțu Ion alocația lunară pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 300 (trei sute) de lei, începînd cu 01 ianuarie 2020 pe viitor;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite reclamantului Mîțu Ion alocația lunară pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 100 (o sută) lei, începînd cu data de 01 noiembrie 2015 (dată de la care achitarea alocației a fost sistată din motive pe care nu le cunoaște), pînă la 31 decembrie 2019;

- încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului Mîțu Ion a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei;

- încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului Mîțu Ion a cheltuielilor de judecată, în măsura în care acestea vor fi suportate.

În argumentarea acțiunii depuse, reclamantul a menționat că este pensionar al Ministerului Afacerilor Interne și a activat în poliție 20 ani. În calitate de

colaborator de poliție, în anul 1992, a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în stînga Nistrului. La data de 04 martie 2020, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia pentru a clarifica situația în legătură cu neachitarea alocației pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului. Persoana responsabilă, Ciubotari Galina, i-a comunicat că Mîțu Ion nu beneficiază de un asemenea drept și nu poate pretinde la nici o alocație în acest sens. Drept urmare, Mîțu Ion s-a adresat cu o petiție Președintelui Republicii Moldova, la care a primit răspuns că petiția a fost remisă spre examinare după competență.

La data de 18 mai 2020, a primit prin poștă decizia din partea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia, prin care cererea reclamantului a fost respinsă. Prin răspunsul nr. M-813/20 din 20 mai 2020 din partea Casei Naționale de Asigurări Sociale, i s-a comunicat că nu poate beneficia de alocația respectivă. Motivul: la verificarea dosarului de pensionare a lui Mîțu Ion Nicolae preluat de la instituția de forță, informația privind majorarea pensiei cu 135 lei este inclusă în ”încheierea de stabilire a pensiei”. Corespunzător, la baza deciziei de refuz a stat faptul că nu se admite plata dublă cu caracter compensator pentru o anumită stare de fapt - atît majorarea de pensie cu 135 lei, cît și alocație lunară de stat în cuantum de 300 lei.

Specifică că, la data de 27 aprilie 2020, a expediat în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia cererea prealabilă prin care a solicitat achitarea alocației lunare pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 300 (trei sute) de lei, începînd cu 01 ianuarie 2020 pe viitor, precum și achitarea aceleiași alocații în cuantum de 100 (o sută) lei, începînd cu data de 01 noiembrie 2015, dată de la care achitarea alocației a fost sistată din motive pe care nu le cunoaște, pînă la 31 decembrie 2019. Cererea prealabilă a fost recepționată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia la data de 30 aprilie 2020. Răspuns la cererea prealabilă nu a primit.

În opinia reclamantului, prin refuzul pîrîtei de a-i achita alocația lunară de stat acordată participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, i se încalcă dreptul prevăzut de art. 2 alin. (1) pct. 8 din Legea cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.

Prin urmare, refuzul pîrîtei este vădit ilegal și abuziv și privează reclamantul de un drept prevăzut de lege. Deoarece această decizie a primit-o după expedierea în adresa pîrîtei a unei cereri prealabile, la data de 25 mai 2020, a înregistrat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia supliment la cererea prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei de respingere nr.101/15-962 din 27 martie 2020. Susține că, prin scrisoarea nr.1-01/15-1361 din 27 mai 2020 i s-a comunicat că cererea prealabilă a fost expediată conform competențelor funcționale la Casa Națională de Asigurări Sociale, însă pînă în prezent nici la această cerere răspuns nu a primit.

Totodată, menționează reclamantul că, prin Decizia de respingere nr.101/15-962 din 27 martie 2020, i s-au cauzat suferințe psihice, ținînd cont de faptul că și-a riscat viața și și-a pus în pericol integritatea corporală și sănătatea nu pentru ca funcționarii pîrîtului să-și bată joc de reclamant și să-l poarte pe drumuri, ci să-i dea ceea ce statul a considerat că merită un participant la conflictul armat din stînga Nistrului.

Astfel, invocând prevederile art. 2006 alin. (1) și (2), art. 2036 alin. (1), art. 2037 alin. (1)-(3) Cod civil, consideră reclamantul că prin activitatea administrativă ilegală și abuzivă, pîrîtul i-a cauzat un prejudiciu moral pe care îl estimează la 100000 lei și solicită încasarea acestuia de la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău Chișinău (sediul Rîșcani), acțiunea reclamantului Mîțu Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei a fost declarată inadmisibilă.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2020 Judecătoriei Chișinău Chișinău (sediul Rîșcani), acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Ion Mîțu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, a fost admisă.

S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia nr.101/15-962 din 27 martie 2020 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil reclamantului Ion Mîțu, prin care să dispună achitarea reclamantului Ion Mîțu a alocației lunare pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 100 (o sută) lei pentru perioada 01 noiembrie 2015 – 31 decembrie 2019 și a alocației lunare pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 300 (trei sute) lei, începînd cu 01 ianuarie 2020 pe viitor.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 24 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău Chișinău (sediul Rîșcani).

Prin decizia din 15 iunie 2021 Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, avînd în vedere că, la caz, sînt aplicabile prevederile Legii nr.489-XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, ale Legii nr.190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani, Legii nr.121-XV din 03 mai 2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, iar Mîțu Ion este participant în conflictul armat din stînga Nistrului în perioada primăvara-vara 1992 (f.d.7) și deține legitimație de veteran de război (f.d.6).

Astfel, alocația lunară pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de 300 lei pe lună în baza Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație este, începînd cu 01 ianuarie 2020, mai mare decît majorarea la pensie de 135 lei în temeiul art.16 alin.(1) lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993. În condițiile în care s-a stabilit respectiva majorare la pensie, fără ca lui Mîțu Ion să i se poată imputa acest fapt și fără ca acesta să fi contribuit prin fapta sa la aceasta, în temeiul art.147 alin.(4) din Codul administrativ, recurenta urmează a fi obligată să achite lui Mîțu Ion și alocația lunară pentru participanții la conflictul armat din stînga Nistrului în cuantum de

300 lei pe lună în baza Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, începînd cu 01 ianuarie 2020, deoarece această sumă o depășește pe cea inclusă în pensia intimatului cu titlu de majorare la pensie de 135 lei, în temeiul art.16 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1544/1993 a asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

La 18 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 6 septembrie 2021, a depus motivarea recursului.

În susținerea recursului, a reiterat motivele de fapt și de drept indicate în cererea de apel, arătînd că instanțele judecătorești au interpretat în mod eronat normele de drept material pertinent speței, fapt ce a succedat emiterea unei soluții greșite și neîntemeiate pe cauza dată. Or, pornind de la prevederile legale pertinente speței, recurenta nu constată un temei legal în baza căruia i-ar stabili și achita intimatului două plăți concomitente (majorarea de 135 lei și alocația de 100 lei, ulterior 300 lei).

Pentru aceste motive, solicită recurenta casarea integrală a deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 15 iunie 2021, fiind notificată recurentei pe 29 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 207). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 18 iunie 2021 și, respectiv, 6 septembrie 2021, sînt în termen.

La 20 septembrie 2021, în adresa intimatului Mîțu Ion a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Astfel, la 18 noiembrie 2021, Mîțu Ion a depus referință asupra cererii de recurs, solicitînd instanței declararea inadmisibilității recursului și menținerea deciziei recurate.

Examinînd temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului

administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni

de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu